Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
2019-2024

Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων

2023/2066(INI)

28.9.2023

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων

προς την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων

σχετικά με τη μείωση των ανισοτήτων και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης σε περιόδους κρίσης για τα παιδιά και τις οικογένειές τους
(2023/2066(INI))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Ewa Kopacz

PA_NonLeg

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων καλεί την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

1. παρατηρεί ότι οι κρίσεις δεν είναι ουδέτερες ως προς το φύλο, ότι οι κοινωνικές ανισότητες και οι ανισότητες μεταξύ των φύλων σε ολόκληρη την ΕΕ έχουν επιδεινωθεί ως αποτέλεσμα πολλών διαδοχικών κρίσεων όπως ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19, ο επιθετικός πόλεμος κατά της Ουκρανίας, καταστροφές που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή και η τρέχουσα αύξηση του κόστους διαβίωσης και της ενέργειας, και έχουν επηρεάσει αρνητικά τα παιδιά και τις οικογένειές τους όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης, το εισόδημα, την πρόσβαση στην απασχόληση, την υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση και τις δεξιότητες και την πρόσβαση σε στέγαση, βασικά αγαθά, δημόσιες υπηρεσίες, φροντίδα και κοινωνικές υπηρεσίες, και συνεπώς από την άποψη της γενικής ευημερίας τους·

2. θεωρεί ότι τα λεγόμενα μέτρα λιτότητας (συμπεριλαμβανομένης της σημαντικής μείωσης της κοινωνικής στήριξης παιδιών και οικογενειών, της αύξησης της ανεργίας και της μαζικής επισφαλούς εργασίας, της αύξησης της φορολογικής επιβάρυνσης) και οι περικοπές στους προϋπολογισμούς για την αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης της περιόδου 2008-2013 διεύρυναν τις ανισότητες και διαδραμάτισαν ρόλο στην υποβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης για τα παιδιά·

3. επισημαίνει ότι η σημερινή κρίση του κόστους διαβίωσης απειλεί έντονα τη διαβίωση, την υγεία και την ευημερία των γυναικών θέτοντας τις ίδιες και τις οικογένειές τους σε κίνδυνο όσον αφορά την πρόσβαση σε στέγαση, περιορίζοντας την αγοραστική τους δύναμη και την ικανότητα παροχής τροφίμων και επιδεινώνοντας την ενεργειακή φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις ανισότητες· επισημαίνει ότι οι γυναίκες και τα παιδιά που είναι θύματα διατομεακών διακρίσεων αντιμετωπίζουν πρόσθετα εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση τους σε βασικές κοινωνικές υπηρεσίες· τονίζει ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων των προκαταλήψεων και των επίμονων στερεοτύπων στην πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες και στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της ένδειας των γονέων η οποία οδηγεί σε ένδεια των παιδιών· τονίζει ότι η επένδυση σε μέτρα για τη στήριξη των γυναικών βελτιώνει και τις συνθήκες διαβίωσης των παιδιών τους· σημειώνει εν προκειμένω ότι οι μονογονεϊκές οικογένειες κινδυνεύουν περισσότερο από την ένδεια που προέκυψε ως συνέπεια των κρίσεων, ότι στην περίπτωσή τους είναι μεγαλύτερη η πιθανότητα γενεαλογικής διαιώνισης της φτώχειας, και ότι σε ποσοστό 85 % των μονογονεϊκών οικογενειών οι επικεφαλής είναι γυναίκες· καλεί τα κράτη μέλη να στηρίξουν μέτρα για την παρακολούθηση των τιμών της ενέργειας, των μεταφορών και άλλων βασικών αγαθών, προκειμένου να μειωθεί ο αντίκτυπος της αύξησης του κόστους διαβίωσης ιδίως στις γυναίκες, τα παιδιά και τις οικογένειές τους·

4. υπενθυμίζει ότι η πανδημία της COVID-19 έχει δημιουργήσει προβλήματα για τα παιδιά, ιδίως εκείνα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, καθώς έχει διαταράξει την καθημερινότητά και τις κοινωνικές τους σχέσεις ενώ έχει επιδεινώσει και τις

υφιστάμενες ανισότητες μεταξύ των φύλων, ιδίως όσον αφορά την αύξηση της μη αμειβόμενης φροντίδας και την έλλειψη ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, και οδήγησε σε διπλή επιβάρυνση για πολλές γυναίκες, οι οποίες είχαν μεγαλύτερες βάρδιες στην εργασία και πρόσθετη άτυπη φροντίδα στο σπίτι[1]· επισημαίνει ότι, σε περιόδους κρίσης, οι γυναίκες, ιδίως εκείνες στην αγορά εργασίας, πλήττονται δυσανάλογα από το κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, όπως συνέβη κατά τη διάρκεια της κρίσης COVID-19, όταν το 42 % των γυναικών ηλικίας 15-24 ετών, το 34 % των γυναικών ηλικίας 25-39 ετών και το 27-29 % των γυναικών ηλικίας 40-54 και 55 ετών δεν ήταν μπορούσαν να εργαστούν στις αμειβόμενες θέσεις που επιθυμούσαν[2]· επισημαίνει ότι δυσανάλογο μερίδιο του βάρους επωμίστηκαν οι γυναίκες που τηλεργάζονταν δεδομένου ότι η ζωή τους έγινε πιο δύσκολη καθώς χρειάστηκε να συνδυάσουν την εργασία τους, τη φροντίδα των παιδιών και τις οικιακές εργασίες· θεωρεί ότι οι συνέπειες της κρίσης COVID-19 είχαν αντίκτυπο στα ποσοστά ανεργίας στα κράτη μέλη, ιδίως στις γυναίκες· θεωρεί, επομένως, ότι στον χειρισμό αυτής της κατάστασης και στην αναζήτηση λύσεων θα πρέπει να συνυπολογιστεί και η συνιστώσα της φτώχειας των γυναικών· επισημαίνει ότι κρίσεις όπως η πανδημία COVID-19 έχουν επιδεινώσει τις υφιστάμενες ανισότητες, μεταξύ άλλων και στις υπηρεσίες που σχετίζονται με τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα ή έχουν οδηγήσει σε κρίσιμη κατάσταση όσον αφορά την πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες·

5. επισημαίνει ότι η κλιματική αλλαγή επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες, οι οποίες έχουν πιο περιορισμένη ικανότητα να ανταποκρίνονται στις κλιματικές, φυσικές και περιβαλλοντικές καταστροφές λόγω της άνισης πρόσβασής τους σε πόρους, στην εκπαίδευση, στις ευκαιρίες απασχόλησης, καθώς και στα ισχύοντα κοινωνικά και πολιτισμικά πρότυπα και τις ποικίλες διατομεακές διακρίσεις που υφίστανται[3]· επισημαίνει ότι η κλιματική κρίση και οι επιπτώσεις της επιδεινώνουν ήδη αυτές τις ανισότητες και θα συνεχίσουν να το κάνουν στο μέλλον·

6. σημειώνει ότι οι προσπάθειες να επιτευχθεί μια όντως ισότιμη κοινωνία, μεταξύ άλλων και τα συναφή μέτρα πολιτικής για την ισότητα των φύλων, συχνά δεν επαρκούν σε εποχές κρίσης· καλεί τα κράτη μέλη να δώσουν προτεραιότητα σε πολιτικές και επενδύσεις που αντισταθμίζουν τις αρνητικές επιπτώσεις τέτοιων κρίσεων σε παιδιά, γυναίκες και τις οικογένειές τους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διασφαλίζουν την πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας φροντίδα, εκπαίδευση, υπηρεσίες υγείας ή στέγασης και προστατεύουν τα θύματα έμφυλης βίας· υπογραμμίζει πόσο σημαντική είναι η συστηματική ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου για την ανάλυση αυτών των προβλημάτων και των διαφορετικών επιπτώσεών τους, καθώς και για την ανεύρεση ολιστικών και δίκαιων λύσεων· σημειώνει τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 και την επακόλουθη αύξηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών, όπως τεκμηριώνεται σε διάφορες εκθέσεις από αρκετά κράτη μέλη κατά τη διάρκεια και μετά τον περιορισμό της κυκλοφορίας λόγω της νόσου COVID-19, οι οποίες αποκάλυψαν ανησυχητική αύξηση της ενδοοικογενειακής και της έμφυλης βίας,

[1] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2022, προς μια κοινή ευρωπαϊκή δράση στον τομέα της φροντίδας (ΕΕ C 47 της 7.2.2023, σ. 30).
[2] Μονάδα Παρακολούθησης της Κοινής Γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, «Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 2022 με τίτλο «Women in times of Covid-19» (Οι γυναίκες την εποχή της πανδημίας Covid-19), Μάρτιος 2022.
[3] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 2022 σχετικά με τις προτεραιότητες της ΕΕ για την 66η σύνοδο της Επιτροπής του ΟΗΕ για τη Θέση της Γυναίκας (ΕΕ C 342, της 6.9.2022, σ. 276).

συμπεριλαμβανομένης της σωματικής και ψυχολογικής βίας αλλά και της κυβερνοβίας· υπενθυμίζει ότι από αυτές τις μορφές βίας απειλούνται και πλήττονται επίσης τα παιδιά· επισημαίνει τον κίνδυνο να πέσουν θύματα βίας ορισμένες ευάλωτες κατηγορίες ατόμων, όπως οι αιτούντες άσυλο και μέλη της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ +· τονίζει την ανάγκη να αυξηθούν οι πόροι, τόσο τα δημόσια κονδύλια όσο και οι πόροι από ιδιωτική πρωτοβουλία, προκειμένου να αντιμετωπιστούν καταστάσεις που θέτουν σε κίνδυνο τα παιδιά, τους νέους, τους ηλικιωμένους, τα άτομα με αναπηρία και τις ομάδες στήριξης που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας· ζητεί να ενισχυθεί το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο + (ΕΚΤ +) ώστε να δοθεί προτεραιότητα στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού· τονίζει την ανάγκη να αυξηθεί η χρηματοδότηση για δράσεις που αποσκοπούν στην πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας στο πλαίσιο του ειδικού στόχου DAPHNE εντός του προγράμματος «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες»·

7. σημειώνει ότι, προκειμένου να μειωθούν αυτές οι ανισότητες και να προωθηθεί η κοινωνική ένταξη, είναι ζωτικής σημασίας να εξαλειφθούν όλες οι μορφές διακρίσεων, να εξασφαλιστούν μακροπρόθεσμες πολιτικές και υπηρεσίες οι οποίες προωθούν αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας και δίκαιους μισθούς, εξαλείφουν το μισθολογικό και συνταξιοδοτικό χάσμα, προστατεύουν από πολλαπλές αιτίες της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, διευκολύνουν την εξισορρόπηση των ευκαιριών για γονείς που επιθυμούν να επιστρέψουν στην εργασία τους και προωθούν μέτρα για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, μεταξύ άλλων προσφέροντας σε όλους ισότιμη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και υψηλής ποιότητας δομές παιδικής φροντίδας και μακροχρόνιας περίθαλψης καθώς και εξασφαλίζοντας τον ισότιμο επιμερισμό των ευθυνών φροντίδας, των οικιακών ευθυνών και των ευθυνών της παιδικής φροντίδας μεταξύ των γονέων εντός των οικογενειών· επισημαίνει ότι η προσχολική εκπαίδευση, ως συνιστώσα της άκρως ποιοτικής και επαγγελματικής φροντίδας των παιδιών, όχι μόνο επιτρέπει στους γονείς να εργαστούν, αλλά κυρίως είναι ευεργετική για τη γλωσσική, κοινωνική και ψυχική ανάπτυξη του παιδιού· καλεί τα κράτη μέλη να καταβάλουν προσπάθειες για την επίτευξη και την παροχή καθολικής υγειονομικής κάλυψης για όλους, όπως ορίζεται από τον ΠΟΥ, διασφαλίζοντας την προγεννητική και μεταγεννητική φροντίδα για όλες τις μητέρες·

8. υπενθυμίζει τη σημασία της ισότιμης κατανομής των ευθυνών φροντίδας στο σπίτι, καθώς αυτό επιτρέπει στις γυναίκες με καθήκοντα φροντίδας να εκπροσωπούνται καλύτερα στην αγορά εργασίας και να βελτιώνουν τις συνθήκες διαβίωσής και την κοινωνική τους ένταξη· παρατηρεί ότι τα έμφυλα στερεότυπα και τα πρότυπα που σχετίζονται με την κατανομή των ευθυνών φροντίδας όχι μόνο αποθαρρύνουν τους άνδρες από το να συμμετέχουν πλήρως στην ανατροφή των παιδιών τους και να παρέχουν φροντίδα με την ευρύτερη έννοια, αλλά είναι επίσης επιβλαβή για τις γυναίκες και την ευημερία τους και είναι δυσμενή για την εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους[4]· σημειώνει ότι όσοι έχουν ευθύνες φροντίδας θα πρέπει να έχουν επίσης το δικαίωμα να ζητήσουν ευέλικτες ρυθμίσεις για τον χρόνο εργασίας όπως η μείωση του χρόνου εργασίας, το ελαστικό ωράριο εργασίας και η τηλεργασία· τονίζει ότι τα μέτρα για την επίτευξη κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής είναι σημαντικά για τη διασφάλιση ισότιμου επιμερισμού των ευθυνών παροχής

[4] Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Women's situation in the labour market (Η κατάσταση των γυναικών στην αγορά εργασίας)», προσπελάστηκε στις 2 Οκτωβρίου 2023.

φροντίδας μεταξύ γυναικών και ανδρών και για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων όσον αφορά το εισόδημα και την απασχόληση· σημειώνει ότι η επίτευξη ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα και την προσβασιμότητα σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας·

9. υπενθυμίζει ότι το 2021, στην ΕΕ των 27, το 27,9 % των γυναικών ηλικίας 25-49 ετών που δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό ανέφεραν ότι το γεγονός ότι φροντίζουν παιδιά ή ενήλικες που χρήζουν φροντίδας ήταν ο κύριος λόγος για τον οποίο εκείνες δεν αναζητούν εργασία[5]· επισημαίνει ότι η αύξηση της απασχόλησης των γυναικών θα συμβάλει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τη γήρανση του πληθυσμού της ΕΕ και στη βελτίωση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας των κρατών μελών· υπενθυμίζει ότι οι ανισορροπίες μεταξύ των φύλων στη φροντίδα και την απασχόληση μπορεί να οδηγήσουν σε χάσμα μεταξύ των φύλων στις συντάξεις και σε μεγάλες διαφορές στα ποσοστά φτώχειας σε μεγαλύτερη ηλικία· σημειώνει ότι οι οικογένειες με παιδιά επηρεάζονται περισσότερο από την έλλειψη πρόσβασης στην αγορά εργασίας και από τις εισοδηματικές ανισότητες· σημειώνει ότι, ενώ η ποσοστιαία διαφορά στο ποσοστό απασχόλησης ανδρών και γυναικών χωρίς παιδιά ανέρχεται στο 1 %, το ποσοστό αυξάνεται στο 21 % για όσους έχουν παιδί κάτω των έξι ετών και σκαρφαλώνει στο 37 % για όσους έχουν τρία παιδιά[6]· θεωρεί ότι οι μονογονεϊκές οικογένειες, ιδίως εκείνες που η μητέρα είναι ο μόνος γονέας, διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (42,1 % έναντι 29,6 % για οικογένειες με δύο ενήλικες και τρία ή περισσότερα παιδιά), γεγονός που οφείλεται στην αύξηση του ποσοστού των γυναικών μεταξύ των φτωχών, στην υπερεκπροσώπηση των γυναικών στην επισφαλή εργασία και στη μερική απασχόληση, στον δυσανάλογο χρόνο που δαπανούν οι γυναίκες σε χαμηλά αμειβόμενες θέσεις εργασία, στις παύσεις της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των γυναικών για τη φροντίδα των παιδιών ή άλλων μελών της οικογένειας και στο μισθολογικό χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών[7]· τονίζει, όπως περιγράφεται στη νομοθεσία για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, τη σημασία της πρότασης για τη λήψη πρόσθετων μέτρων προστασίας από διακρίσεις έναντι γονέων και φροντιστών, καθώς και σε περίπτωση απόλυσής τους· ενθαρρύνει την ισόρροπη ως προς το φύλο χρήση αδειών για οικογενειακούς λόγους και ευέλικτων ρυθμίσεων για τον χρόνο εργασίας·

10. καλεί τα κράτη μέλη να θεσπίσουν πλήρες σύνολο κανόνων που θα απαγορεύουν την επίμονη πρακτική να πραγματοποιούνται, σε συνεντεύξεις εργασίας, ερωτήσεις προς γυναίκες σχετικά με την πιθανότητα μελλοντικής εγκυμοσύνης ή εγκυμοσύνης κατά την υποβολή της αίτησης για τη θέση εργασίας· υπογραμμίζει ότι αυτό συνιστά μορφή παρενόχλησης στον χώρο εργασίας και απορρίπτει την πίεση που ασκεί στις εργαζόμενες μητέρες·

11. επισημαίνει τη σημαντική συμβολή των γυναικών στους τομείς της απασχόλησης, του

[5] Eurostat, πίνακας βάσης δεδομένων LFSA_IGAR, «Μη ενεργός πληθυσμός που δεν αναζητεί απασχόληση ανά φύλο, ηλικία και κύριο λόγο — Φροντίδα ενηλίκων με αναπηρία ή παιδιών και άλλοι οικογενειακοί ή προσωπικοί λόγοι — από 15 έως 64 ετών», τελευταία ενημέρωση 14 Σεπτεμβρίου 2023.
[6] Eurofound (2021), Living and working in Europe 2021 (Διαβίωση και εργασία στην Ευρώπη, 2021), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 9 Μαΐου 2022, σ. 73.
[7] Eurostat με τίτλο «1 in 4 children in the EU at risk of poverty or social exclusion (1 στα 4 παιδιά στην ΕΕ διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού)», 28 Οκτωβρίου 2021.

πολιτισμού, της εκπαίδευσης, της επιστήμης και της έρευνας· αναγνωρίζει τη σοβαρή επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης των γυναικών που ασχολούνται με τις τέχνες και τον πολιτισμό και των γυναικών σε πολύ μικρές και μικρές γεωργικές και αγροτικές επιχειρήσεις, λόγω της έλλειψης επενδύσεων και στήριξης σε οικονομικές και πολιτιστικές δραστηριότητες·

12. θεωρεί ότι οι γυναίκες διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας από τους άνδρες και ότι η αντιμετώπιση του εν λόγω κινδύνου δεν ωφελεί μόνο τις ίδιες αλλά επίσης συμβάλλει σημαντικά στις προσπάθειες μείωσης της παιδικής φτώχειας· υπενθυμίζει ότι η φτώχεια σε σχέση με την εμμηνόρροια, δηλαδή η περιορισμένη πρόσβαση σε προϊόντα υγιεινής, επηρεάζει περίπου μία στις δέκα γυναίκες στην Ευρώπη· τονίζει ότι η ντροπή, ο πόνος κατά τη διάρκεια της εμμήνου ρύσεως όταν δεν αντιμετωπίζεται και οι παραδόσεις που εισάγουν διακρίσεις οδηγούν σε πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και χαμηλότερα ποσοστά παρουσίας των κοριτσιών στο σχολείο και των γυναικών στην εργασία· υπογραμμίζει ότι η κατανόηση της σχέσης μεταξύ της υγιεινής στη διάρκεια της εμμήνου ρύσης και της νοσηρότητας και θνησιμότητας των μητέρων, καθώς και της αδυναμίας τεκνοποίησης με φυσικό τρόπο, των σεξουαλικά μεταδιδόμενων μολύνσεων/του HIV και του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας έχει καθοριστική σημασία για τον τερματισμό των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας και μπορεί να στηρίξει την πρώιμη ανίχνευση προβλημάτων και να σώσει ζωές· σημειώνει ότι, το 2021, το 24,4 % των παιδιών (ηλικίας κάτω των 18 ετών) στην ΕΕ (19,8 εκατομμύρια) διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού· σημειώνει ότι το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 30 % σε ορισμένες χώρες· θεωρεί ότι τα παιδιά που μεγαλώνουν σε συνθήκες φτώχειας δυσκολεύονται περισσότερο να επιτύχουν στο σχολείο, να παραμείνουν υγιή και να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους σε μεταγενέστερη φάση της ζωής τους· σημειώνει ότι η κοινωνική επένδυση στην καλλιέργεια των ατομικών δεξιοτήτων στα πρώτα έτη ζωής των παιδιών ωφελεί ιδιαίτερα εκείνα που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα· θεωρεί ότι, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, στην οποία όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη, όλα τα παιδιά πρέπει να έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση, στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, στη στέγαση και στην προστασία, στην ψυχαγωγία και τον ελεύθερο χρόνο, σε ισορροπημένη διατροφή, καθώς και στη συμμετοχή σε αποφάσεις που τα επηρεάζουν αλλά και στη φροντίδα από την οικογένεια·

13. χαιρετίζει τη στρατηγική της ΕΕ για τη φροντίδα και την αναθεώρηση των στόχων της Βαρκελώνης για την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα ως βασικών κινητήριων δυνάμεων της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας· επισημαίνει πόσο σημαντική είναι για τα παιδιά και τις οικογένειές τους η ποιοτική προσχολική εκπαίδευση και η φροντίδα καθώς συμβάλλει στην καταπολέμηση των ανισοτήτων και των κοινωνικών μειονεκτημάτων[8]· ζητεί ένα εφαρμοστεί ένα σύνολο πολιτικών, προγραμμάτων και συστάσεων, καθώς και να γίνουν επενδύσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να αναγνωριστεί η φροντίδα ως δικαίωμα αλλά και ως θεμέλιος λίθος της κοινωνίας μας· επισημαίνει ότι, εν προκειμένω, θα πρέπει να υιοθετηθεί μια ολοκληρωμένη, ολιστική και διά βίου προσέγγιση όσον αφορά τη φροντίδα, να αυξηθεί

[8] Το 2021 στην ΕΕ των 27, το 27,9 % των γυναικών ηλικίας 25-49 ετών που δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό ανέφεραν ότι το γεγονός ότι φροντίζουν παιδιά ή ενήλικες που χρήζουν φροντίδας ήταν ο κύριος λόγος για τον οποίο εκείνες δεν αναζητούν εργασία (Eurostat 2021, έρευνα για το εργατικό δυναμικό).

η ελκυστικότητα της εργασίας στον τομέα της υγείας εξίσου για τους άνδρες και τις γυναίκες, και να καταπολεμηθούν οι διακρίσεις και οι ανισότητες μεταξύ των φύλων στον εν λόγω τομέα· τονίζει ωστόσο ότι οι υποδομές που προσφέρουν ποιοτική και μακροχρόνια περίθαλψη και παιδική φροντίδα, ιδίως για την προσχολική ηλικία, είναι ανεπαρκείς·

14. υπενθυμίζει τη σημασία των στόχων της Βαρκελώνης για το 2030, μεταξύ των οποίων είναι και ο στόχος ότι τουλάχιστον το 50 % των παιδιών κάτω των τριών ετών και τουλάχιστον το 96 % των παιδιών μεταξύ της ηλικίας των τριών ετών και της ηλικίας έναρξης της υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να συμμετέχουν στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα· τονίζει τον κεντρικό ρόλο των γυναικών σε βασικούς τομείς του δημοσίου τομέα όπως η κοινωνική πρόνοια, η φροντίδα, η εκπαίδευση και η υγεία, δηλαδή τομείς που διασφαλίζουν τη συνοχή του οικονομικού και του κοινωνικού ιστού αλλά σε περιόδους κρίσεων είναι οι πρώτοι στους οποίους πραγματοποιούνται περικοπές· θεωρεί ότι η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έχουν καθοριστικό αντίκτυπο στη γνωστική ανάπτυξη των παιδιών, δεδομένου ότι κατά τη διάρκεια των πρώτων πέντε ετών της ζωής τους αναπτύσσουν βασικές ικανότητες, και ότι η πρόσβαση σε εκπαίδευση υψηλής ποιότητας θέτει τα θεμέλια για τη μετέπειτα επιτυχία τους στη ζωή όσον αφορά την εκπαίδευση, την ευημερία, την απασχολησιμότητα και την κοινωνική ένταξη και έχει σημαντικό αντίκτυπο στην αυτοεκτίμηση· θεωρεί ότι οι βρεφονηπιακοί σταθμοί και η προσχολική εκπαίδευση μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αντιστάθμιση της κοινωνικοοικονομικής θέσης των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και προωθούν την ενσωμάτωση των γονέων, ιδίως των μητέρων, στην αγορά εργασίας· είναι της άποψης ότι μια εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς απευθύνεται σε όλους τους μαθητές ενισχύοντας τη μάθηση και τις πολιτιστικές και κοινοτικές αξίες· σημειώνει ότι έχουν αυξηθεί οι διαφορές στην εκπαίδευση μεταξύ των παιδιών από διάφορα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα· συνιστά στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την καθολική πρόσβαση όλων των παιδιών σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, επίσημη ή άτυπη, δημόσια ή ιδιωτική, σε όλες τις ηλικίες, προκειμένου να προωθήσουν τη συναισθηματική, κοινωνική, γνωστική και σωματική τους ανάπτυξη, να διασφαλίσουν την ευημερία τους, και να διασφαλίσουν ότι όλα τα παιδιά μπορούν να έχουν πρόσβαση σε μια τέτοια εκπαίδευση. Με τον τρόπο αυτό θα μεγιστοποιηθεί η επίδραση του εκπαιδευτικού συστήματος όσον αφορά την προώθηση ίσων ευκαιριών ενώ θα μπει ένα τέρμα και σε κάθε είδους αποκλεισμό·

15. συνιστά στα κράτη μέλη να παρέχουν την αναγκαία υποστήριξη για τη διασφάλιση του δικαιώματος στον πολιτισμό, τον αθλητισμό και την ψυχαγωγία, της πρόσβασης σε ανοικτό και υγιές περιβάλλον για όλα τα παιδιά, με έμφαση στην εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης και ποιότητας για τα φτωχά παιδιά, τα παιδιά σε απομακρυσμένες περιοχές, τα παιδιά με αναπηρίες, τα παιδιά που ανήκουν σε εθνικές ή εθνοτικές, θρησκευτικές και γλωσσικές μειονότητες και τα παιδιά μεταναστών, τα παιδιά που μετακινούνται εντός της ΕΕ ανεξαρτήτως της εθνικότητάς τους και τα παιδιά που έχουν μείνει μόνα στον κόσμο· υπενθυμίζει το δικαίωμα στον ελεύθερο χρόνο και στη συμμετοχή σε παιχνίδια και ψυχαγωγικές δραστηριότητες, όπως ορίζεται στη σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού·

16. τονίζει ότι η αντιμετώπιση του μισθολογικού και συνταξιοδοτικού χάσματος μεταξύ των φύλων έχει θετικό αντίκτυπο στη μείωση της φτώχειας και στην κοινωνική ένταξη

και είναι απαραίτητη για την επίτευξη της ισότητας των φύλων· επισημαίνει ότι οι ευρέως διαθέσιμες, ποιοτικές υπηρεσίες παιδικής μέριμνας, κοινωνικής μέριμνας και οικιακές υπηρεσίες είναι ζωτικής σημασίας, καθώς η έλλειψη τους ή η περιορισμένη πρόσβαση σε αυτές έχει ως αποτέλεσμα οι γυναίκες να περιορίζουν ή να εγκαταλείπουν τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας προκειμένου να αναλάβουν μη αμειβόμενα καθήκοντα φροντίδας· ζητεί τη φιλόδοξη εφαρμογή της οδηγίας για τη μισθολογική διαφάνεια[9] και ειδικά μέτρα για την καταπολέμηση της επισφαλούς εργασίας, της φτώχειας των εργαζομένων, του οριζόντιου και κάθετου διαχωρισμού της αγοράς εργασίας και την υποτίμηση της εργασίας που ισχύει κυρίως για τις γυναίκες, η οποία θα πρέπει να επανεκτιμάται και να αμείβεται δίκαια·

17. επισημαίνει τον σημαντικό ρόλο των οικογενειών σε καταστάσεις κρίσης· επισημαίνει τη σημασία της επαρκούς παιδικής μέριμνας, της κοινωνικής πρόνοιας και των οικιακών υπηρεσιών για τις μονογονεϊκές οικογένειες, ιδίως για τις γυναίκες, καθώς ότι οι μόνες μητέρες επηρεάστηκαν δυσανάλογα από την πανδημία Covid-19 και ήταν ευάλωτες απέναντι στις ανάγκες φροντίδας των συγγενών τους, γεγονός που τις καθιστά λιγότερο διαθέσιμες να αναλάβουν επαγγελματικές δραστηριότητες·[10]· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν και να ενισχύσουν με φιλόδοξο τρόπο την εγγύηση για τα παιδιά, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλα τα παιδιά στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές, έχουν πρόσβαση σε υγιεινή διατροφή, κατάλληλη στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση, φροντίδα και δραστηριότητες αναψυχής· υπενθυμίζει τη σημασία της ενσωμάτωσης των δικαιωμάτων των παιδιών σε όλες τις εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές, δράσεις και προγράμματα της ΕΕ (νομοθετικά και μη νομοθετικά) τα οποία μπορεί να επηρεάσουν τα παιδιά άμεσα ή έμμεσα, διασφαλίζοντας τη συνέπεια και τη συνοχή· τονίζει τη σημασία της εφαρμογής της σύστασης για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά[11]·

18. τονίζει ότι, στην Ευρώπη, ένα στα πέντε παιδιά είναι θύμα κάποιας μορφής σεξουαλικής βίας, ότι συνήθως η κακοποίηση προέρχεται από άτομα που υποθετικά είναι άτομα εμπιστοσύνης και ότι τα παιδιά αντιπροσωπεύουν περίπου το ένα τέταρτο των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, η πλειονότητα των οποίων είναι κορίτσια και πέφτουν σε μεγάλο βαθμό θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης[12]· σημειώνει ότι οι νεαρές αιτούσες άσυλο αντιμετωπίζουν έμφυλη βία· καταδικάζει όλες τις μορφές βίας, κακοποίησης, εκμετάλλευσης και παραμέλησης παιδιών· προτρέπει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν ολοκληρωμένα συστήματα πρόληψης και προστασίας των παιδιών με σκοπό την εξάλειψη της βίας, της κακοποίησης, της εκμετάλλευσης και της παραμέλησης, με τη συμμετοχή σχολείων και συστημάτων υγείας,

---

[9] Οδηγία (ΕΕ) 2023/970 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, για την ενίσχυση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας, μέσω της μισθολογικής διαφάνειας και μηχανισμών επιβολής (ΕΕ L 132, 17.5.2023, σ. 21).

[10] Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας (Eurofound) (2023), «Economic and social inequalities in Europe in the aftermath of the Covid-19 pandemic» (Οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες στην Ευρώπη μετά την πανδημία COVID-19), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 24 Ιανουαρίου 2023.

[11] Σύσταση (ΕΕ) 2021/1004 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά (ΕΕ L 223 της 22.6.2021, σ. 14).

[12] Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 24ης Μαρτίου 2021, σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού (COM(2021)0142).

συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων υπηρεσιών, ώστε να δημιουργηθούν συνθήκες ταχείας αντίδρασης σε τέτοια περιστατικά, να εξασφαλιστεί ένα ασφαλές περιβάλλον για τα παιδιά όπου θα τους προσφέρεται κάθε δυνατή βοήθεια για την ενδυνάμωση τους· τονίζει ότι όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα να προστατεύονται από την κακοποίηση, τη βία, την παιδική εργασία και την παραμέληση·

19. επισημαίνει πόσο σημαντική είναι η εκπαίδευση και η ενδυνάμωση των κοριτσιών και των γυναικών ως παράγοντας άμβλυνσης των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων και περιορισμού του κοινωνικού αποκλεισμού· τονίζει, εν προκειμένω, πόσο σημαντικά είναι τα σχολικά προγράμματα που αντιμετωπίζουν με κριτική ματιά τόσο τα στερεότυπα όσο και τις αρνητικές συνέπειές τους για τα κορίτσια και τις γυναίκες αλλά και για τα αγόρια και τους άνδρες, και στοχεύουν στην εξάλειψή τους· συνιστά στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι όλα τα παιδιά έχουν πρόσβαση σε τυπική και μη τυπική, συμπεριληπτική και ποιοτική εκπαίδευση, σε όλες τις ηλικίες· τονίζει ότι η εμπεριστατωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση για όλα τα παιδιά συνιστά ουσιαστικό μέτρο για τον τερματισμό των ανισοτήτων και την επίτευξη μιας κοινωνίας απαλλαγμένης από βία, καθώς αμφισβητεί επιβλαβή έμφυλα στερεότυπα και προάγει την ποικιλομορφία, την αυτοδιάθεση του σώματος και τη σωματική και ψυχική ακεραιότητα·

20. αναγνωρίζει τον ζωτικό ρόλο των σχολείων ως παρόχων καθημερινών θρεπτικών γευμάτων (σε πολλές περιπτώσεις, το μοναδικό γεύμα) και φορέων προώθησης της διατροφικής αγωγής η οποία υπερβαίνει τους τοίχους τους· προτρέπει τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ένα, τουλάχιστον, δωρεάν γεύμα καλής ποιότητας σε όλα τα επίπεδα υποχρεωτικής εκπαίδευσης·

21. κρίνει ότι είναι επιτακτική ανάγκη τα κράτη μέλη να αναπτύξουν πολιτικές οι οποίες θα αντιμετωπίσουν την εξάπλωση της παιδικής εργασίας στην ΕΕ· τονίζει, υπό αυτήν την έννοια, τις συστάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, με τις οποίες επισημαίνεται η ανάγκη διεύρυνσης της κοινωνικής προστασίας για τα παιδιά και τις οικογένειές τους προκειμένου να μετριαστεί η φτώχεια και η αβεβαιότητα που διαιωνίζουν την παιδική εργασία, όπως οι εξής: διασφάλιση της καταχώρισης της γέννησης κάθε παιδιού έτσι ώστε τα παιδιά να διαθέτουν νομική ταυτότητα και να μπορούν να ασκούν τα δικαιώματά τους από τη στιγμή που γεννιούνται· προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας με δίκαιες απολαβές, ιδίως για όσους εργάζονται στην άτυπη οικονομία· προώθηση της σωστής διαβίωσης στις αγροτικές περιοχές, μεταξύ άλλων με τη στήριξη της οικονομικής διαφοροποίησης, την επένδυση σε υποδομές και υπηρεσίες και τη διεύρυνση της προστασίας και του προγραμματισμού των καλλιεργειών, ιδίως στην οικογενειακή γεωργία, η οποία εν μέρει εξακολουθεί να εξαρτάται από όλα τα μέλη της οικογένειας για τη φροντίδα των γεωργικών εργασιών· διασφάλιση της ύπαρξης νομοθεσίας η οποία προστατεύει τα παιδιά, με τη στήριξη των κρατικών μέσων που απαιτούνται για την εφαρμογή της· και αντιμετώπιση των ζητημάτων φύλου και διακρίσεων τα οποία αυξάνουν τον κίνδυνο παιδικής εργασίας, ιδίως για τα κορίτσια, όσον αφορά τη μη αμειβόμενη οικιακή εργασία·

22. σημειώνει ότι τα παιδιά με διαφορετικό υπόβαθρο, όπως οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι αιτούντες άσυλο, τα παιδιά χωρίς επίσημα έγγραφα και τα ασυνόδευτα παιδιά, συγκαταλέγονται μεταξύ εκείνων που πλήττονται σκληρότερα από τη φτώχεια· σημειώνει ότι τα παιδιά που ζουν σε μονογονεϊκές ή σε μεγάλες μειονεκτούσες

οικογένειες, τα παιδιά με αναπηρία και τα παιδιά που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες διατρέχουν επίσης κίνδυνο φτώχειας[13]· επισημαίνει ότι υπάρχουν ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση στην υγεία και την εκπαίδευση για τα φτωχότερα και πιο ευάλωτα παιδιά· τονίζει ότι τα παιδιά Ρομά και περίπου 11 εκατομμύρια παιδιά με αναπηρία συγκαταλέγονται στις πιο μειονεκτούσες ομάδες όσον αφορά την πρόσβαση στην ποιοτική εκπαίδευση· σημειώνει ότι, ενώ τα παιδιά Ρομά στην Ευρώπη είναι πιθανότερο να εγκαταλείψουν το σχολείο όταν φοιτούν στην πρωτοβάθμια ή τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση χωρίς να έχουν αποκτήσει θεμελιώδεις δεξιότητες, τα παιδιά με αναπηρία παραμένουν αποκλεισμένα από το σχολείο και όλες τις βαθμίδες της ποιοτικής εκπαίδευσης[14]· τονίζει ότι σύμφωνα με τον παγκόσμιο δείκτη υγείας των γυναικών, τους τελευταίους 12 μήνες στην ΕΕ, περίπου το 44 % όλων των γυναικών δεν είχε ελεγχθεί για καμία από τις τέσσερις πλέον επικίνδυνες ασθένειες για τις γυναίκες· σημειώνει ότι η ανισότητα των φύλων εμποδίζει τις γυναίκες και τα κορίτσια να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για την υγεία και σε ζωτικής σημασίας υπηρεσίες· τονίζει πόσο σημαντική είναι η άμβλυνση των ανισοτήτων στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης για τις γυναίκες· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να δώσουν προτεραιότητα στα δικαιώματα των παιδιών στις εθνικές στρατηγικές για τους Ρομά και να διασφαλίσουν ότι τα παιδιά Ρομά έχουν ελεύθερη πρόσβαση σε αναγκαίες υπηρεσίες, με ιδιαίτερη έμφαση στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα και στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη, τη διατροφή και την αξιοπρεπή στέγαση· παρατηρεί ότι τα κορίτσια που υφίστανται πολλαπλές μορφές διακρίσεων έχουν να αντιμετωπίσουν ακόμη πιο περίπλοκα εμπόδια όσον αφορά την πλήρη άσκηση των δικαιωμάτων τους και την αντιμετώπιση της φτώχειας· σημειώνει ότι, λόγω αυτού, είναι πιθανό να παραβλεφθούν στα σχέδια για την αντιμετώπιση των αναγκών των ευάλωτων ομάδων· επισημαίνει τη σημασία των επενδύσεων τόσο στην ιδιωτική όσο και τη δημόσια εκπαίδευση με τις οποίες διασφαλίζονται στοχευμένες διδακτικές μέθοδοι και εξατομικευμένη προσέγγιση για παιδιά που ανήκουν σε πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως οικογένειες και κοινότητες που βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό· τονίζει ότι αυτή η προσέγγιση θα πρέπει να περιλαμβάνει τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, ειδικών σε κοινωνικούς τομείς και στην εκπαίδευση, των οικογενειών και των κοινοτήτων· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να ενσωματώσουν τα δικαιώματα των παιδιών στην ευρωπαϊκή στρατηγική για την αναπηρία για το 2020-2030 και να στηρίξουν τις οικογένειες επενδύοντας στην ενδυνάμωση των παιδιών και των οικογενειών τους και στο δικαίωμα στην ανεξάρτητη διαβίωση·

23. υπενθυμίζει ότι εννέα εκατομμύρια έφηβοι στην Ευρώπη (ηλικίας 10 έως 19 ετών) ζουν με ψυχικές διαταραχές, ενώ το άγχος και η κατάθλιψη αντιπροσωπεύουν πάνω από το ήμισυ όλων των περιπτώσεων· τονίζει ότι η ψυχική οδύνη είναι εντονότερη στην περίπτωση των γυναικών και των μελών της ΛΟΑΤΚΙΑ+ κοινότητας, λόγω των διακρίσεων και της περιθωριοποίησης[15]· τονίζει επίσης ότι παρατηρείται υψηλό

[13] Οργάνωση «Save the Children», «Over 200,000 more children are at risk of poverty in the European Union: Save the Children report (Περισσότερα από 200,000 παιδιά διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση: έκθεση της οργάνωσης Save the Children)», 7 Μαρτίου 2023.
[14] Περιφερειακό Γραφείο της UNICEF για την Ευρώπη και την Κεντρική Ασία, «Situation of Children in Europe and Central Asia (Η κατάσταση των παιδιών στην Ευρώπη και την Κεντρική Ασία)», Ιανουάριος 2023.
[15] Άρθρο της UNICEF με τίτλο «The Mental Health Burden Affecting Europe's Children (Η επιβάρυνση της ψυχικής υγείας που επηρεάζει τα παιδιά της Ευρώπης)», 4 Οκτωβρίου 2021.

ποσοστό διαταραχών ψυχικής υγείας στους ασυνόδευτους ανήλικους μετανάστες, καθώς οι καταστάσεις που βιώνουν τα παιδιά αυτά έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ψυχική τους υγεία· παρατηρεί ότι οι περιορισμοί λόγω της νόσου COVID-19 περιόρισαν σοβαρά τις κοινωνικές ευκαιρίες και αλληλεπιδράσεις, προκαλώντας εκτεταμένη αναστάτωση και αύξηση των συμπτωμάτων κατάθλιψης, ιδίως στα έφηβα κορίτσια[16]· σημειώνει ότι τα σχολεία διευκολύνουν την πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής στήριξης· υπενθυμίζει ότι η UNICEF έχει επισημάνει αποδεδειγμένες στρατηγικές όπως η εφαρμογή προγραμμάτων για την ανάπτυξη της ευαισθητοποίησης και την ενίσχυση των δεξιοτήτων συναισθηματικής διαχείρισης για εφήβους, η ενσωμάτωση των υπηρεσιών παροχής συμβουλών ψυχικής υγείας στην εκπαίδευση, η κατάρτιση των εκπαιδευτικών και του προσωπικού για την ενίσχυση της ευημερίας των μαθητών και η δημιουργία ασφαλών χώρων για τα παιδιά ώστε να συζητούν και να μοιράζονται τους προβληματισμούς τους[17]· τονίζει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέσουν επαρκή χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση των ψυχικών και ψυχοκοινωνικών προβλημάτων και να βελτιώσουν τις περιφερειακές υποδομές μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων στοχευμένων προγραμμάτων για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες·

24. σημειώνει ότι οι ανισότητες στον τομέα της υγείας μεταξύ των γυναικών συνδέονται στενά με την κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση και τη γεωγραφική περιοχή όπου ζουν και ότι η συνεκτίμηση των κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων που διαμορφώνουν τη ζωή και την υγεία των γυναικών στα διάφορα στάδια της ζωής είναι ζωτικής σημασίας· επισημαίνει ότι δεν υπάρχουν αρκετές ποιοτικές, προσβάσιμες, διαθέσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες φροντίδας σε όλα τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών· επισημαίνει ότι λόγω ενός ευρέος φάσματος νομικών, οικονομικών, πρακτικών, κοινωνικών και πολιτιστικών φραγμών και περιορισμών, η σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της ασφαλούς και νόμιμης άμβλωσης, ποικίλει σημαντικά εντός και μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ· υπενθυμίζει ότι η σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα αποτελούν προϋποθέσεις για την ισότητα των φύλων·

25. υπενθυμίζει ότι πολλές Ουκρανές πρόσφυγες που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον επιθετικό πόλεμο, ζουν σε διαφορετικά κράτη μέλη της Ένωσης και σε τρίτες χώρες στην Ευρώπη και έχουν ειδικές ανάγκες που σχετίζονται με τη φροντίδα των παιδιών, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν όχι μόνο για να διευκολυνθεί η πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας αλλά και η εκμάθηση της γλώσσας και η κοινωνική ένταξη των παιδιών τους· επισημαίνει ότι ο πόλεμος στην Ουκρανία περιόρισε την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, μεταξύ άλλων και στις υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και συναφών δικαιωμάτων, και οδήγησε σε κρίσιμη κατάσταση όσον αφορά την κάλυψη των σχετικών αναγκών των εκτοπισμένων·

[16] Έκθεση της οργάνωσης «Save the Children» με τίτλο «Guaranteeing Children's Future – How COVID-19, cost-of-living and climate crises affect children in poverty and what governments in Europe need to do» (Διασφαλίζοντας το μέλλον των παιδιών – Πώς η νόσος COVID-19, το κόστος ζωής και οι κλιματικές κρίσεις επηρεάζουν τα παιδιά σε κατάσταση φτώχειας και τι πρέπει να κάνουν οι κυβερνήσεις στην Ευρώπη), Μάρτιος 2023.

[17] Άρθρο της UNICEF με τίτλο «The Mental Health Burden Affecting Europe's Children (Η επιβάρυνση της ψυχικής υγείας που επηρεάζει τα παιδιά της Ευρώπης)», 4 Οκτωβρίου 2021.

26. καλεί τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι Ουκρανές πρόσφυγες, όπως οι γλωσσικοί φραγμοί, η μεγαλύτερη πιθανότητα κοινωνικής απομόνωσης και τα περιορισμένα κοινωνικά δίκτυα· σημειώνει ότι οι πρόσφυγες από την Ουκρανία ενδέχεται να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού· σημειώνει ότι οι υποχρεώσεις φροντίδας τρίτων ατόμων που έχουν εμποδίζουν περισσότερο τις Ουκρανές (33 %), σε σύγκριση με τους Ουκρανούς (9 %), να ενταχθούν στην αγορά εργασίας· καλεί τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν αυτές τις προκλήσεις προσφέροντας ειδική στήριξη για τη φροντίδα των παιδιών, όπως οικονομική στήριξη ή επιδοτήσεις για τη φροντίδα των παιδιών[18]·

27. τονίζει ότι, σύμφωνα με έκθεση της οργάνωσης «Save the Children»[19], τις τελευταίες δύο δεκαετίες περισσότερα παιδιά ζουν σε περιοχές που πλήττονται από ένοπλες συγκρούσεις σε σύγκριση με οποιαδήποτε άλλη περίοδο (ιδίως στο Αφγανιστάν, στην Υεμένη, στο Νότιο Σουδάν, στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, στη Συρία, στο Ιράκ, στο Μάλι, στη Νιγηρία και στη Σομαλία) με 100 000 μωρά να πεθαίνουν ετησίως ως αποτέλεσμα των συγκρούσεων· υπενθυμίζει ότι, το 2017, 420 εκατομμύρια παιδιά ζούσαν σε περιοχές που πλήττονται από συγκρούσεις (18 % του συνόλου των παιδιών στον κόσμο), δηλαδή 30 εκατομμύρια περισσότερα από ό,τι το προηγούμενο έτος·

28. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να καταπολεμήσουν τις διαρθρωτικές διακρίσεις και να διασφαλίσουν σε όλους απεριόριστη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, χωρίς διακρίσεις, γεγονός που βελτιώνει επίσης την ανάπτυξη των παιδιών, ενισχύει την κοινωνική ένταξη και τη δικαιοσύνη και μειώνει τη φτώχεια· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να παρουσιάσουν συγκεκριμένα μέτρα για την ενίσχυση της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις εργασίας και για την ασφάλεια των προσφύγων και των μεταναστών· επισημαίνει, στο πλαίσιο αυτό, την οδηγία για τη διαφάνεια των ευρωπαϊκών αμοιβών και την οδηγία για τους κατώτατους μισθούς[20], οι οποίες αποτελούν περαιτέρω μέτρα που αποσκοπούν στην εξάλειψη του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων· επισημαίνει ότι η δίκαιη αμοιβή συμβάλλει στην αντιμετώπιση της φτώχειας των γυναικών με βιώσιμο τρόπο· τονίζει ότι η χρηματοδότηση της ΕΕ καθιστά δυνατή την πραγματοποίηση και στη στήριξη επενδύσεων σε εθνικό επίπεδο με στόχο την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης·

29. καλεί την Επιτροπή να προτείνει δέσμη μέτρων και συστάσεων με στόχο την προώθηση της μετάβασης προς μια οικονομία που θέτει την περίθαλψη στο επίκεντρο των ενωσιακών και εθνικών πολιτικών με έγκαιρη και ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας, όπως η εκπαιδευτική βοήθεια, αξιοποιώντας παράλληλα αποτελεσματικά τα διαθέσιμα εργαλεία και αυξάνοντας τα κονδύλια της ΕΕ που προορίζονται για αυτόν τον τομέα· επαναλαμβάνει ότι, εκτός από το ΕΚΤ+, μπορούν να χρησιμοποιηθούν άμεσα ή έμμεσα και άλλοι πόροι της ΕΕ για τη χρηματοδότηση

[18] Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, «What are the integration challenges of Ukrainian refugee women? (Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζουν οι γυναίκες πρόσφυγες από την Ουκρανία όσον αφορά την ένταξή τους;)», 30 Μαΐου 2023.
[19] Οργάνωση «Save the Children», έκθεση με τίτλο «Stop the War on Children: Protecting children in 21st century conflict» (Σταματήστε τον πόλεμο κατά των παιδιών: Προστασία των παιδιών στις συγκρούσεις του 21ου αιώνα), 2019.
[20] Οδηγία (ΕΕ) 2022/2041 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 2022, για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 275 της 25.10.2022, σ. 33).

προγραμμάτων που έχουν αντίκτυπο στις ζωές των παιδιών και των οικογενειών τους με κάθε τρόπο, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους·

30. ζητεί από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να θεσπίσουν σύστημα παρακολούθησης του θηλασμού σε επίπεδο ΕΕ με σκοπό την κατανόηση της πραγματικότητας και την παροχή βοήθειας για τη διαμόρφωση πολιτικών οι οποίες προωθούν τον θηλασμό, σύμφωνα με τις συστάσεις του ΠΟΥ·

31. ζητεί οι αρχές της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου και της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό να αποτυπώνονται σε όλους τους τομείς πολιτικής και να λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό μέτρων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων κρίσεων που επηρεάζουν τις γυναίκες και τα κορίτσια· τονίζει, συνεπώς, την ανάγκη συλλογής συγκεκριμένων αναλυτικών δεδομένων και την απόκτηση ειδικών γνώσεων σε θέματα φύλου και εκτιμήσεων επιπτώσεων ως προς το φύλο, ώστε να διασφαλιστεί η πλήρης ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, να γίνει καλύτερα κατανοητή και να αντιμετωπιστούν οι συγκεκριμένες επιπτώσεις των πολιτικών αυτών στις γυναίκες· ζητεί να θεσπιστούν μέτρα με γνώμονα το φύλο, μέσω της διάθεσης πόρων, για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των γυναικών μετά τις αρνητικές επιπτώσεις των πολλαπλών κρίσεων, ιδίως στους τομείς της απασχόλησης, της έμφυλης βίας και της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, σε προγράμματα και μέσα στο πλαίσιο του NextGenerationEU και του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	19.9.2023
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+: 24 –: 2 0: 4
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Gwendoline Delbos-Corfield, Lina Gálvez Muñoz, Lívia Járóka, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Pina Picierno, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Christine Schneider, Sylwia Spurek
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Abir Al-Sahlani, Silvia Modig, Ελένη Σταύρου, Hilde Vautmans
Αναπληρωτές (άρθρο 209 παράγραφος 7 του Κανονισμού) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Laura Ballarín Cereza

ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

24	+
ID	Annika Bruna
PPE	Isabella Adinolfi, Maria da Graça Carvalho, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Christine Schneider, Ελένη Σταύρου
Renew	Abir Al-Sahlani, Karen Melchior, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Lina Gálvez Muñoz, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Pina Picierno, Evelyn Regner
The Left	Silvia Modig, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek

2	-
ECR	Johan Nissinen
ID	Christine Anderson

4	0
ECR	Margarita de la Pisa Carrión
ID	Maria Veronica Rossi
NI	Lívia Járóka
PPE	Arba Kokalari

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:
+ : υπέρ
- : κατά
0 : αποχή